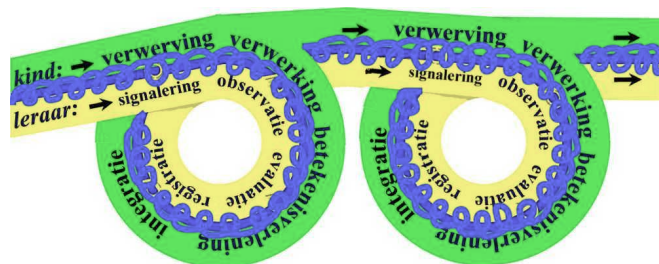

Evalueren van om te leren

Waar sta je nu? Wat is het doel? En wat is dan de volgende stap? Tijdens het leerproces informatie verzamelen en delen om het eigenaarschap van kinderen te vergroten en het leren zichtbaar te maken, dat is formatief evalueren. Oftewel evalueren om te leren!

Bij een summatieve evaluatie (evalueren van het leren) wordt achteraf bepaald of leerdoelen zijn bereikt. Kinderen krijgen een beoordeling en weten vaak niet wat ze de volgende keer anders moeten doen om hun 'fouten' te verbeteren. Maar een fout is juist een moment van leren, daar kun je ontdekken wat je nog niet weet. Hoe kun je die brug bouwen tussen de huidige en gewenste situatie?

Door formatief evalueren leren kinderen steeds een stapje verder bij het einddoel te komen. Het geeft leerkrachten en kinderen informatie over het leerproces waardoor de activiteiten aangepast kunnen worden aan de behoeften van het kind. In het montessorionderwijs maken veel leerkrachten gebruik van het Lusmodel (Westra-Mattijssen, 2009)

Legenda:
Eigenschap van het kind
Interactie tussen leraar en kind
Afstemmende activiteit van de leraar

om de ontwikkeling van kinderen te volgen en het onderwijs aan te passen naar de ontwikkelingsbehoeften van elk individueel kind. Het Lusmodel toont de ontwikkelingsmomenten van kinderen (groene lus) en de begeleidingsmomenten van de leerkracht (gele lus). De kinderen mogen tijdens het verwerven vrij experimenteren en ontdekken. Bij het

verwerken ontwikkelt het kind inzicht in nieuwe kennis of vaardigheden door te oefenen. Daarna wordt er betekenis verleend, waarbij het gaat om het begrijpen en beschrijven van de verworven inzichten. Tot slot kan de leerling kennis en vaardigheden in verschillende situaties toepassen, dan is er integratie van kennis en ervaring.

De blauwe lus in het Lusmodel geeft de interactie tussen leerkracht en kinderen weer. Echter wordt in de theorie over het Lusmodel niet omschreven hoe deze interacties vormgegeven en uitgevoerd moeten worden. Om het Lusmodel als formatief evaluatie-instrument te gebruiken, dient er een continu evaluatieproces plaats te vinden waarmee het onderwijs wordt aangepast naar de onderwijsbehoeften van de kinderen. De blauwe lus zou als een guirlande door het Lusmodel kunnen gaan, zodat *evalueren om te leren* gedurende het hele leerproces (de lus) wordt gedeeld tussen leerkracht en kind. In die 'guirlande' moeten de vijf kenmerken van formatief evalueren geïntegreerd worden (William & Leahy, 2018):

1. Leerdoelen en succescriteria zichtbaar maken
2. Bewijs verzamelen van leerresultaten
3. Feedback geven
4. Leerlingen activeren als leerbronnen voor elkaar
5. Eigenaarschap vergroten

De afstemmende activiteiten van de leerkrachten aan het begin van de lus zijn gericht op signaleren. In de blauwe lus worden dan interacties uitgevoerd om leerdoelen en succescriteria zichtbaar te maken en informatie verzameld door observeren en vragen stellen. Tijdens het oefenen is er in de blauwe lus feedback van de leerkracht om de kinderen een stap verder te helpen in het leerproces. De leerkracht kan dan ook informatie verzamelen door het nakijken van schriftelijk werk. Vervolgens komt er ook een moment van (portfolio)evaluatie, waarbij in de blauwe lus de interactie in de vorm van een evaluatiegesprek wordt ingezet om te reflecteren op het leerproces en de ontwikkeling in beeld te brengen. De registratie van een ontwikkelingsmoment, dient als beginpunt voor een nieuw leerdoel en een volgende lus.